

Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (Ο.Χ.Ε.) Περιφερειακής Ενότητας Νήσων Αττικής

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

Πίνακας Περιεχομένων

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
II. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ.....	3
III. ΌΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	5
IV. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ.....	6
V. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΧΕ ΠΕ ΝΗΣΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	8

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Περιφερειακή Ενότητα Νήσων του Νομού Αττικής διαθέτει ιδιαίτερη ποικιλομορφία τόσο σε δημογραφικό όσο και σε εδαφικό, παραγωγικό και αναπτυξιακό επίπεδο, συγκρινόμενη τόσο με την Περιφέρεια Αττικής στην οποία ανήκει διοικητικά, όσο και με το σύνολο της Επικράτειας. Ο Νησιωτικός της χαρακτήρας και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των νησιών, αποτρέπουν την εφαρμογή οριζόντιων πολιτικών και ως εκ τούτου η εδαφική συνοχή αποτελεί κύριο ζητούμενο για την εξασφάλιση ισόρροπης ανάπτυξης όλων των νησιών με έμφαση στην επίλυση των σημαντικότερων προβλημάτων και στην αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος κάθε νησιού ξεχωριστά.

Η ΠΕ Νήσων Αττικής διαφέρει από την ηπειρωτική ΠΕ Αττικής σε θέματα κοινωνικών υποδομών, περιβάλλοντος, φυσικών πόρων, οικονομικών δραστηριοτήτων και ανάπτυξης, δεδομένου ότι το νησιωτικό τοπίο χαρακτηρίζεται από το μικρό μέγεθος. Ζητήματα που θεωρούνται δεδομένα στην ηπειρωτική περιφέρεια, όπως ο συντονισμός της πολιτικής και των δράσεων, η δημιουργία ανταγωνιστικών, βιώσιμων και συνεκτικών νησιών, η αντιμετώπιση της εδαφικής συνοχής και του κοινωνικού αποκλεισμού, η βελτίωση της προσβασιμότητας, η αμεσότητα παροχής περίθαλψης και εκπαίδευσης, η δημιουργία και διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, η ενεργειακή αυτοτέλεια, η διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας, η εποχική μεταβλητότητα περιοχών με διαφορετικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά, συγκροτούν ένα πλέγμα παραγόντων που το έλλειμμα που παρουσιάζεται διαχρονικά σε έναν ή περισσότερους δύναται να οδηγήσει σε απόκλιση από τον επιδιωκόμενο στόχο της εδαφικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Σημειώνεται ότι η αναγνώριση της σπουδαιότητας της εδαφικής διάστασης και συνοχής, βρίσκεται στον πυρήνα των διαρθρωτικών πολιτικών της ΕΕ σε κάθε Προγραμματική Περίοδο αφού έχει αποδειχθεί ότι οι Τομεακές και Περιφερειακές Πολιτικές παρουσιάζουν συγκεκριμένο εδαφικό αντίκτυπο, ενώ κάθε μία Πολιτική δύναται να καλύπτει συγκεκριμένα αλλά διαφορετικά προβλήματα κάθε φορά.

II. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ως προς τους ανθρώπινους πόρους, η αποτελεσματική διαχείριση του ανθρώπινου κεφαλαίου συνδέεται με **το επίπεδο των κοινωνικών παροχών**, το οποίο στην ΠΕ Νήσων Αττικής **κρίνεται χαμηλό**. Σημειώνεται ότι τα νοικοκυριά δαπανούν μεγάλο ποσοστό του εισοδήματός τους για την υγεία όπου διαπιστώνονται ανεπάρκειες ιδιαίτερα στις υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας στην νησιωτική περιφέρεια (λόγω επιπλέον δημογραφικών και γεωγραφικών παραγόντων), ενώ οι διατιθέμενες εκπαιδευτικές δομές είναι περιορισμένες σε σχέση με την ηπειρωτική Αττική. Τα βασικά προβλήματα στις κοινωνικές υπηρεσίες **που εμποδίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου**.

Αντιστοίχως, η **οικονομική ανάπτυξη παρουσιάζει ετερογένεια** μεταξύ των νησιών, παρά το γεγονός ότι ο τουρισμός κυριαρχεί στην πλειονότητα των νησιών της ΠΕ Νήσων Αττικής.

Τα βασικότερα προβλήματα που εμποδίζουν την περαιτέρω ανάπτυξη των νευραλγικών κλάδων της οικονομίας στην ΠΕ Νήσων και στην περιορισμένη αποδοτικότητάς τους αφορούν **στις χαμηλού επιπέδου ή περιορισμένες υποδομές**, στην **περιορισμένη αξιοποιήσιμη γη**, στο **περιορισμένο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό**, ως επίσης στην **έλλειψη εκσυγχρονισμού / αυτοματισμού/ ψηφιοποίησης** των παρεχόμενων υπηρεσιών **από τις επιχειρήσεις και από τις υποστηρικτικές προς αυτές δομές**. Ειδικότερα για τον τουρισμό, ο **ελλιπής σχεδιασμός και η απουσία ταυτότητας** σύγχρονης με την διεθνή τάση ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών **με ειδική αναφορά στα πεδία της γαλάζιας ανάπτυξης** δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, που αποτελεί βασική πηγή σε όρους περιφερειακού ακαθάριστου προϊόντος.

Πρόσθετα, η **πολιτιστική κουλτούρα και τα μνημεία** ιστορικής κληρονομιάς αποτελούν σημαντικούς τουριστικούς πόρους, τα οποία δεν έχουν αξιοποιηθεί.

Η μικρή κλίμακα των νήσων Αττικής και η **ευαίσθητη οικολογική και περιβαλλοντική ισορροπία επιβάλλει τον λεπτομερή σχεδιασμό** της οικονομικής και ιδιαίτερα της τουριστικής ανάπτυξης με γνώμονα τη **συμβατότητα των χρήσεων γης και θαλάσσιων περιοχών** (υπό το πρίσμα της γαλάζιας ανάπτυξης). Στην ΠΕ Νήσων Αττικής απαιτείται ως προπαρασκευαστική ενέργεια η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού (π.χ. καταδυτικός τουρισμός, αλιευτικός τουρισμός) μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την τουριστική/ οικονομική ανάπτυξη των περιοχών.

Η **ασυμβατότητα χρήσεων γης και θαλάσσιου χώρου** σε σχέση με τις οικονομικές δραστηριότητες έχουν **οδηγήσει σε περιβαλλοντική υποβάθμιση** των νησιών με **σημαντικές ελλείψεις στην διαχείριση των απορριμμάτων που οδηγούν σε αύξηση του κόστους μεταφοράς τους στην ηπειρωτική Αττική, στην υποβάθμιση των οικοτόπων, αλλά και στην αλλαγή της βιοποικιλότητας των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων.**

Πέραν των ανωτέρω, η ΠΕ Νήσων αντιμετωπίζει **προβλήματα σε θέματα προσβασιμότητας**, λόγω ελλειπών/ χαμηλού επιπέδου μεταφορικών υποδομών (κυρίως λιμενικών) και περιορισμένων συνδέσεων. Οι ως άνω ελλείψεις και οι ανεπάρκειες της αγοράς δημιουργούν συγκεκριμένες επενδυτικές ανάγκες στην ΠΕ Νήσων Αττικής, οι οποίες συνδέονται με την Εθνική Πολιτική Συνοχή και αφορούν:

1. Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα συναρτήσει του ψηφιακού μετασχηματισμού και της προώθησης της οικονομικής διαφοροποίησης
2. Ανάπτυξη Κυκλικής και Κλιματικά Ουδέτερης Νησιωτικής Οικονομίας
3. Ενίσχυση της προσβασιμότητας/ συνδεσιμότητας της ΠΕ Νήσων Αττικής
4. Αναβάθμιση του κοινωνικού αποτυπώματος στην ΠΕ Νήσων Αττικής

Συμπερασματικά, οι βασικές ελλείψεις στις οποίες εδράζονται οι επενδυτικές προτεραιότητες της επόμενης περιόδου, αποτυπώνονται ανά νησί, στον πίνακα που ακολουθεί (αναφέρονται τα κρισιμότερα προβλήματα):

Βασικές Προκλήσεις Εκτίμηση Αναπτυξιακής Προτεραιότητας	Σαλαμίνα	Αίγινα – Αγκίστρι	Πόρος – Τροιζηνία	Ύδρα – Σπέτσες	Κύθηρα – Αντικύθηρα
Βασικές Υποδομές					
Ύδρευση – Αποχέτευση	Ατελές Δίκτυο	Προβλήματα «φέρουσας Ικανότητας» στο σύνολο των βασικών υποδομών.	Ανεπάρκεια της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων	Απαιτείται ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και των δικτύων αποχέτευσης.	Απαιτούνται επενδύσεις σε θέματα ύδρευσης – αφαλάτωσης – ολοκλήρωσης έργων επεξεργασίας λυμάτων
Διαχείριση Απορριμμάτων			Προβληματική διαχείριση απορριμμάτων		
Χωροταξικός Πολεοδομικός Σχεδιασμός	Απαιτείται αναθεώρηση πολεοδομικού σχεδιασμού και εκπόνηση Θαλάσσιου χωροταξικού Σχεδιασμού				
Λιμενικές Υποδομές – Συνδεσιμότητα		Έλλειψη λιμενικών υποδομών κρουαζιέρας			Απαιτούνται επενδύσεις σε λιμενικές και αεροπορικές υποδομές

Βασικές Προκλήσεις Εκτίμηση Αναπτυξιακής Προτεραιότητας	Σαλαμίνα	Αίγινα – Αγκίστρι	Πόρος – Τροιζηνία	Ύδρα – Σπέτσες	Κύθηρα – Αντικύθηρα
Ψηφιακά Δίκτυα	Απαιτείται συνολική θεώρηση για όλα τα νησιά				
Περιβάλλον					
Προώθηση Ηλεκτροκίνησης	Η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πολιτικών στα νησιά είναι αργή σε όλα τα επίπεδα. Απαιτείται επιτάχυνση και προτεραιοποίηση των περιβαλλοντικών δράσεων.				
Ενσωμάτωση Τεχνολογιών ΑΠΕ					
Ενεργειακή Αυτονομία					
Επιχειρηματικότητα					
Στήριξη Επιχειρηματικότητας Πρωτογενούς Τομέα		Στήριξη τοπικών προϊόντων	Απαιτείται στήριξη της παραγωγής ιδιαίτερα στην Τροιζηνία		
Στήριξη Επιχειρηματικότητας Τριτογενούς Τομέα – Τουρισμός	Απαιτείται ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε νησιού με οργανωμένο τρόπο				
Κοινωνική Μέριμνα – Πολιτισμός					
Ανάδειξη Πολιτιστικής Ταυτότητας	Απαιτούνται στοχευμένες δράσεις ανάδειξης ιδιαιτεροτήτων ανά Νησί				
Κοινωνικές υπηρεσίες και πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	Απαιτείται συνολική θεώρηση για όλα τα νησιά				

III. ΎΟΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω ανεπάρκειες και προκλήσεις στοπ σύνολο των νησιών, στόχος της Περιφέρειας Αττικής είναι η κατάρτιση συνεκτικής στρατηγικής εδαφικής ανάπτυξης της Νησιωτικής Περιφέρειας, εκτιμώντας παράλληλα ότι το πλαίσιο της ΟΧΕ είναι το πλέον κατάλληλο για την αντιμετώπιση αναγκών εδαφικής συνοχής. Η συνολική προσέγγιση θα πρέπει να είναι τοποκεντρική λαμβάνοντας υπ' όψιν τις γεωγραφικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Ο σχεδιασμός των δράσεων θεωρείται κομβικής σημασίας σε επίπεδο σχεδιασμού, υλοποίησης, αλλά και επίτευξης συγκεκριμένης δέσμης δεικτών ποσοτικού και ποιοτικού αποτελέσματος που θα δεσμεύσει τον φορέα υλοποίησης και θα συμβάλλει στην επιτυχία της

Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας της πολιτικής της Περιφέρειας Αττικής για την προτεινόμενη δέσμη μέτρων υπό την οργανωτική δομή της ΟΧΕ, αφορά την αντιμετώπιση της πρακτικής της ανάθεσης της υλοποίησης σε περιφερειακούς φορείς με αποτέλεσμα να υπάρχει αλληλεπικάλυψη διοικητικών δομών, έλλειψη ευελιξίας, δεσμευμένη χρηματοδότηση καθ' όλη την περίοδο προγραμματισμού και έλλειψη ευθυγράμμισης με άλλες στρατηγικές ανάπτυξης.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι της ΟΧΕ ΠΕ Νήσων Αττικής συμπυκνώνονται στους ακόλουθους:

- Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Κατοίκων και των Επισκεπτών στην ΠΕ Νήσων Αττικής
- Προσέλκυση Επενδύσεων σε κρίσιμους τομείς ανάπτυξης της οικονομίας (εναλλακτικού τουρισμού, πρωτογενούς τομέα, αγροδιατροφή)
- Εμπλουτισμός και Βελτίωση της Ελκυστικότητας του ενιαίου Τουριστικού και Πολιτιστικού Προϊόντος στην ΠΕ Νήσων Αττικής
- Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και των Περιβαλλοντικών Πόρων της ΠΕ Νήσων Αττικής / Αειφορική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος

- Ενίσχυση της προσβασιμότητας της ΠΕ Νήσων Αττικής
- Βελτίωση της Ποιότητας και Αποτελεσματικότητας της Κοινωνικής Ένταξης και της Απασχολησιμότητας στην ΠΕ Νήσων Αττικής

IV. ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με την παράθεση των βασικών αναγκών και προκλήσεων, οι προτεινόμενοι τομείς παρέμβασης καλύπτουν το σύνολο των Στόχων Προτεραιότητας της Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027. Οι επιμέρους θεματικές παρεμβάσεις αντιμετωπίζουν στοχευμένα βασικά προβλήματα κάθε νησιού, ενώ συμβάλλουν στην υιοθέτηση και εφαρμογή κρίσιμων πολιτικών που αφορούν το περιβάλλον, την συνδεσιμότητα, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την εδαφική συνοχή και την σύγκλιση της νησιωτικής με την ηπειρωτική Περιφέρεια Αττικής.

Με βάση την υιοθέτηση αυτής της πολιτικής, προτείνονται τέσσερις Τομείς Παρέμβασης που συνάδουν και συνεισφέρουν στην επίτευξη των πέντε Στόχων Πολιτικής που διατρέχουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΤΤΙΚΗ 2021 – 2027».

Στο σύνολό τους οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αναμένεται να οδηγήσουν σε ένα νησιωτικό σύμπλεγμα πράσινων, ενεργειακά ουδέτερων και ψηφιακά διασυνδεδεμένων νησιών, το περιβάλλον των οποίων θα απολαμβάνουν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες θα θέλουν να παρατείνουν την διαμονή τους.

Οι Προτεινόμενοι Τομείς Παρέμβασης αφορούν:

- **Τομέας Παρέμβασης 1 (ΤΠ1): «Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα συναρτήσει του ψηφιακού μετασχηματισμού και της προώθησης της οικονομικής διαφοροποίησης»**

Οι θεματικές παρεμβάσεις που συγκροτούν τον ΤΠ1 εξυπηρετούν τον Στόχο Πολιτικής 1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού», αφού μεταξύ άλλων εστιάζει στη δημιουργία ψηφιακών υποδομών στήριξης της παραγωγικής βάσης και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Χαρακτηριστικά Θεματικών Παρεμβάσεων του ΤΠ1: Στον ΤΠ 1 περιλαμβάνονται δράσεις μετασχηματισμού των παραγωγικών δομών των νησιών στοχεύοντας στην ανάδειξη των προϊόντων της τοπικής οικονομίας και των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων κάθε νησιού. Καίρια ζητήματα όπως η διάγνωση συστατικών μερών των αλυσίδων αξίας στα νησιά, αλλά κυρίως τα σημεία που οι φαινομενικά ανεξάρτητες αλυσίδες αξίας της πρωτογενούς παραγωγής και του τριτογενούς τομέα μπορούν να συναντηθούν (προμήθεια παρόχων τουριστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εστίασης με τοπικά προϊόντα) αναμένεται να αντιμετωπιστούν και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των αδυναμιών των συντελεστών της παραγωγής ενισχύοντας την αναγνωρισιμότητα και εξωστρέφειά τους. Βασικό στοιχείο των θεματικών παρεμβάσεων αποτελεί η ενίσχυση των παραγωγικών δομών (πρωτογενής τομέας, τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός), με ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας και άμεσο στόχο την προβολή, την αναγνωρισιμότητα, την αμεσότητα της πληροφόρησης και των συναλλαγών, την διεύρυνση της παραγωγικής περιόδου και την ενίσχυση κάθε συγκριτικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος κάθε νησιού.

- **Τομέας Παρέμβασης 2 (ΤΠ2): «Κυκλική και Κλιματικά Ουδέτερη Νησιωτική Οικονομία»**

Οι θεματικές παρεμβάσεις του ΤΠ2, εξυπηρετούν τον Στόχο Πολιτικής 2 «Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας»

και εστιάζουν στην προώθηση περιβαλλοντικά φιλικών δομών και υπηρεσιών για αειφορία και βιώσιμη ανάπτυξη στα νησιά.

Χαρακτηριστικά Θεματικών Παρεμβάσεων του ΤΠ2: οι θεματικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στον ΤΠ2 ενισχύουν την συμμετοχή των νησιών στην διαμόρφωση εθνικών και ενωσιακών πολιτικών αναφορικά με το κλίμα και το περιβάλλον. Στο σύνολό τους οι προτεινόμενες παρεμβάσεις προωθούν την κυκλική οικονομία, συμβάλλουν στην βελτίωση του πράσινου ενεργειακού ισοζυγίου και ενισχύουν την σταδιακή μετάβαση των νησιών σε ενεργειακά ουδέτερες ζώνες. Η στόχευση αυτή αναμένεται παράλληλα να συμβάλλει ευρύτερα στην τουριστική προβολή των νησιών, αφού ο συνδυασμός του νησιωτικού φυσικού περιβάλλοντος με την ενεργειακή ουδετερότητα, την περιβαλλοντική συνέπεια και την ολοκλήρωση των περιβαλλοντικών πολιτικών, αποτελεί παράλληλα σημαντικό στοιχείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Οι δράσεις που συνθέτουν τον ΤΠ2 περιλαμβάνουν παρεμβάσεις σε υψηλής προτεραιοποίησης έργα, όπως η διαχείριση των απορριμμάτων με περιβαλλοντικά φιλικό τρόπο και η ενίσχυση δράσεων προαγωγής της βιώσιμης ανάπτυξης.

- **Τομέας Παρέμβασης 3 (ΤΠ3): «Προσβασιμότητα – Διασυνδεσιμότητα»**

Οι θεματικές παρεμβάσεις του ΤΠ3 συνεισφέρουν στον Στόχο Πολιτικής 3: «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων» μέσω του οποίου προωθούνται παρεμβάσεις υποδομών μεταξύ άλλων για την εξασφάλιση πρόσβασης των νησιωτικών περιοχών αφενός μεν διά της βελτίωσης των λιμενικών υποδομών, αφετέρου δε διά της ανάπτυξης δικτύων υψηλής και υπερυψηλής ταχύτητας.

Χαρακτηριστικά των Θεματικών Παρεμβάσεων του ΤΠ3: Το λιμενικό δίκτυο της ΠΕ Νήσων Αττικής απαιτεί σημαντικές επενδύσεις με σκοπό τη βελτίωση της διασυνδεσιμότητας των νησιών και τη βέλτιστη δυνατή σύνδεσή τους με την ηπειρωτική χώρα. Ως βασικές ανάγκες αναφέρονται ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των λιμενικών υποδομών με την ανάπτυξη υποδομών υδατοδρομίων, καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων και εφαρμογών για λιμάνια. Παράλληλα, ο μετασχηματισμός της ευρυζωνικής κάλυψης των νησιών κρίνεται ως αναγκαίος, αφού η αναβάθμιση των δικτύων σε δίκτυα υπερυψηλής ταχύτητας θα συμβάλλει στην ψηφιακή συνδεσιμότητα των νησιών, στην ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών εξυπηρέτησης επισκεπτών και πολιτών, διευκολύνοντας τις οικονομικές δραστηριότητες και συμβάλλοντας στην υλοποίηση της έννοιας του «ψηφιακού μετανάστη» η οποία με την σειρά της δύναται να συμβάλλει στην επέκταση της τουριστικής περιόδου.

- **Τομέας Παρέμβασης 4 (ΤΠ4): «Δράσεις Κοινωνικού Αποτυπώματος στην Νησιωτική Περιφέρεια Αττικής»**

Οι θεματικές παρεμβάσεις του Τομέα Παρέμβασης 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση του Στόχου Πολιτικής 4 για: «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων», υλοποιώντας αναγκαίες δράσεις για τα νησιά.

Χαρακτηριστικά των Θεματικών Παρεμβάσεων του ΤΠ4: οι προτεινόμενες δράσεις συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων που απαιτούνται και αυτών που προσφέρονται στην αγορά εργασίας, συμβάλλοντας στην προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων. Σημαντικό χαρακτηριστικό των θεματικών παρεμβάσεων του ΤΠ4, είναι η οργανωμένη προσπάθεια αντιμετώπισης του ελλείμματος ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλες τις ηλικίες και η αναγκαία βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων διά βίου μάθησης με έμφαση στη διασύνδεσή τους με την αγορά εργασίας. Η ενίσχυση της ψηφιακής γνώσης θεωρείται βασικό στοιχείο για τη περαιτέρω ανάπτυξη δράσεων κοινωνικού αποτυπώματος, όπως ενισχυτικές παρεμβάσεις στην ψηφιακή εξυπηρέτηση των πολιτών, υπηρεσίες υγείας, υπηρεσίες πολιτισμού και άλλες.

V. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΧΕ ΠΕ ΝΗΣΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Οι θεματικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στους Τομείς Παρέμβασης εξειδικεύονται ανάλογα με την ιδιαιτερότητα κάθε νησιού (περιοχή εφαρμογής) και τα μείζονα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε περιοχή. Η χωροθέτηση των δράσεων και η διαστασιολόγησή τους θα εξειδικεύσει τον απαιτούμενο προϋπολογισμό, ανάλογα με τους ποσοτικούς και ποιοτικούς υφιστάμενους δείκτες σε κάθε νησί διακριτά. Σκοπός του συνεκτικού προγράμματος δράσεων είναι η διεύρυνση του θετικού αποτελέσματος σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων της νησιωτικής περιφέρειας. Άμεσος στόχος της Περιφέρειας Αττικής είναι η ολοκλήρωση του σχεδιασμού και η άμεση ωρίμανση των δράσεων με τις ενδεδειγμένες προπαρασκευαστικές ενέργειες που απαιτούνται ώστε το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης να καταστεί ρεαλιστικό και υλοποιήσιμο εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων που θα αναληφθούν.